READ INSTRUCTIONS GIVEN ON THIS PAGE BEFORE FILLING UP DETAILS OR ATTEMPTING TO ANSWER THE QUESTIONS.

Booklet Sr. No. 212257

PSCSCCE – 2015
PAPER – 2
(CSAT)

Roll No. ____________

Registration No. ____________

OMR Response Sheet No. ____________

Name : ____________

Father's Name : ____________

Date of Birth : DD MM YYYY

Category Code* ____ (* As given in the Admit Card)

Candidate's Signature : (Please sign in the box)

Question Booklet Set
A

[Total Questions : 80]
[Time Allowed : 2:00 Hours]

INSTRUCTIONS

1. The candidate shall **NOT** open this booklet till the time told to do so by the Invigilator. However, in the meantime, the candidate may read the instructions carefully and subsequently fill the appropriate columns given above in **CAPITAL letters**. The candidate may also fill relevant columns (Other than the columns for marking responses to the questions) of the **OMR** Response Sheet, supplied separately.
2. Use only **BLUE OR BLACK** ball point pen to fill the relevant columns on this page. Use similar pen for marking responses on **OMR** Response Sheet. Use of fountain pen may leave smudges, which may make the information given by the candidate illegible.
3. The candidate shall be liable for any adverse effect if the information given by the candidate here or on the **OMR** Response Sheet is illegible.
4. The candidate must fill all the columns given above on the page and sign at the appropriate place.
5. The candidate is required to attempt **80 questions in two hours**, except for visually/orthopaedically impaired candidates, who would be given 40 minutes extra for marking their responses on the **OMR** Response Sheet.
6. THE CANDIDATE MUST ENSURE THAT THE LAST FIVE DIGITS OF SERIAL NO. OF THE **OMR** RESPONSE SHEET SUPPLIED TO HIM/HER MATCH THE LAST FIVE DIGITS OF HIS/HER ROLL NUMBER and accordingly fill the same in the appropriate column of this question booklet. Similarly the candidate **MUST write the Serial No. of this Question Booklet and the Set of the Question Booklet** at the appropriate column on the **OMR** Response Sheet. Failure to do so may result in rejection of the candidature of the candidate or non-evaluation of the **OMR** Response Sheet or both.
7. The candidate should darken the appropriate response to the question by completely darkening the appropriate circle/oval according to his/her choice of response i.e. a, b, c or d in the manner shown in the example below :

   a ○ b ● c ○ d ○
8. Partly darkening the circle/oval on the OMR response sheet or using other symbols such as tick mark or cross, would not result in evaluation of the response as the OMR scanner can only interpret the answers by reading the darkened responses in the manner explained in preceding paragraph. Darkening more than one circle/oval as response to a question shall also be considered as wrong answer.
9. This question paper booklet has **28** pages. THE QUESTIONS ARE PRINTED IN ENGLISH AND PUNJABI. QUESTIONS IN PUNJABI ARE A TRANSLATION OF THE ENGLISH QUESTIONS. IN CASE OF ANY AMBIGUITY IN TRANSLATION, THE ENGLISH VERSION WILL BE DEEMED AUTHENTIC AND FINAL.
10. THE CANDIDATES, WHEN ALLOWED TO OPEN THE QUESTION PAPER BOOKLET MUST CHECK THE BOOKLET TO CONFIRM THAT THE BOOKLET HAS COMPLETE NUMBER OF PAGES, THE PAGES ARE PRINTED CORRECTLY AND THERE ARE NO BLANK PAGES. IN CASE THERE IS ANY SUCH ERROR IN THE QUESTION PAPER BOOKLET THE CANDIDATE SHOULD IMMEDIATELY BRING THIS FACT TO THE NOTICE OF THE INVIGILATION STAFF AND OBTAIN A BOOKLET OF THE SAME SET AS GIVEN EARLIER.
    Thereafter, the serial number of the booklet should be entered in the relevant column of the **OMR** sheet. Wherever applicable, the candidate should request the Invigilation Staff to authenticate the change in the serial number of question booklet by making correction in the appropriate column of Attendance Sheet, where the Staff shall enter the correct serial number of the question booklet and initial the same.
11. All questions carry equal marks i.e. two and a half marks for each question.
12. There is no negative marking.
13. THERE ARE FOUR OPTIONS FOR EACH QUESTION AND THE CANDIDATE HAS TO MARK **THE MOST APPROPRIATE ANSWER** ON THE OMR RESPONSE SHEET.
14. THE RIGHT TO EXCLUDE ANY QUESTION(S) FROM FINAL EVALUATION RESTS WITH THE COMMISSION.

Directions (Questions no. 1 to 6) : Read the following passage carefully and answer the questions given below it.

There is absolutely no point in complaining that over the years, there has been pressure for increased productivity and higher earnings for workers in industry. There are several ways for increasing employees' earnings. Employee earnings can be increased by raising the selling price of the firm's products and services, reducing profits or costs of raw materials, or augmenting labour productivity. However, increasing employee earnings by means other than increased labour productivity jeopardizes the firm's competitive strength in the market. Higher prices usually mean fewer customers, reduced profit means less capital investment, and low-cost materials mean poor product quality. But, increasing labour productivity by enhancing skills and motivation creates an almost unlimited resource. The development of economic resources, human as well as non-human, is the product of human effort, and the quality of human effort in large part depends on human motivation.

Enthusing employees with workaholic spirit through traditional authority and financial incentives has become increasingly difficult as employees become economically secure and their dependency on any one particular organisation decreases. According to expectancy theorists, the motivation to work increases when an employee feels his performance is an instrument for obtaining desired rewards. Nevertheless, in many organisations today, employees are entitled to organisational rewards just by being employed. Unions, governmental regulations, and the nature of the job itself in some cases prevent management from relating financial rewards to performance. People may be attracted to join and remain in organisations to receive organisational rewards, but being motivated to join an organisation is not the same as being motivated to exert effort in an organisation. The challenge to management is to find and administer alternative forms of incentives which will induce employees to improve work performance. Such alternative forms of reinforcement will require increased understanding of motivational theories and programmes.

1. Which of the following statements is true in the context of the passage ?

   (a) Development of economic resources is primarily the product of market conditions.

   (b) Earnings can be increased by lowering the selling price of products.

   (c) Employees can be best motivated by providing financial incentives.

   (d) None of these

2. Organisations can derive maximum advantages by

(a) providing financial incentives to employees regardless of performance.

(b) enhancing labour productivity by increasing skills and motivation.

(c) encouraging employees to expend greater physical energy.

(d) inducing employees to improve work performance and control their demands.

3. According to the passage, all of the following contribute to an increase in employee earnings, *except*

(a) increasing the selling price of the company's products

(b) providing incentives and fringe benefits to employees

(c) enhancing labour productivity

(d) increased capital investment

4. Employees feel motivated to work when they

(a) experience good working conditions in the organisation.

(b) decide to produce goods and services as a result of team-work.

(c) think of performance as a tool for obtaining rewards.

(d) relate rewards to material prosperity.

5. Choose the word which is most similar in meaning as the word 'induce' as used in the passage.

(a) Appreciate

(b) Stimulate

(c) Exhibit

(d) Inflate

6. Which of the following statement(s) is/are ***not*** true in the context of the passage ?

1. Human effort is the cause of the development of economic resources.
2. Management is free to relate financial rewards to performance.
3. Employees can be easily motivated with traditional authority today.

(a) Both 1 and 2

(b) Only 3

(c) Both 1 and 3

(d) Both 2 and 3

Directions : *Read the following passage and answer the questions no. 7 to 12 given below.*

Today, the educational value of appealing to the eye as well as to the ear has been fully recognized, and the lack of suitable materials which has in the past been a handicap to visual education is being made good. The exhibition is one important medium for visual education that has gained greatly in popularity in recent years.

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

Exhibitions may range in subject from the purely practical – as those sponsored by some authorities for health and handicraft demonstrations – to collections of artistic and historical interest like those circulated by the Victoria and Albert Museum. A *natural focus* for this particular form of education through the eye is the local museum. Museums and galleries are, indeed, playing an increasingly important part in the educational life of their localities; and possibly their greatest contribution can be made in the field of adult education. If they are valuable as a base for the display of material supplied from outside sources, they have a more important function in fostering local distinctions and traditions of all kinds. This they can do by their permanent collections, by special exhibitions shown on their own premises, or by travelling exhibitions circulated to other centres in the locality – for example, to colleges of further education or to community centres. An outstanding value of the exhibition method is that it does not provide instruction only, but by the display of works of craftsmanship and art it gives a training in appreciation, a sense of quality and individual character.

Another most important medium for visual education is the cine-film, and at the present time the supply of specially produced educational films is being rapidly increased. The film, like the exhibition, is well adapted for demonstration of practical activities and skills of all kinds, and to the communication of cultural ideas and values. But it has a further distinctive contribution of particular importance in education. Owing to the exceptionally strong emotional impact of the cinema, films dealing with controversial topics – as, for example, the whole range of modern social questions – can be relied upon to provoke discussion and arouse interest in current problems. There are a number of sources for educational films. In addition to the well-known Commercial Film Libraries, there is the Central Film Library, where officially sponsored films are available; and the National Film Library run up by the British Film Institute, with its large historical collection of films of all kinds and all periods.

Mention should also be made of the humbler filmstrip, which consists of a series of pictures printed on lengths of cine-film and projected like miniature lantern slides. Being cheap and easily handled, they are an ideal means for illustrating informal demonstrations and lectures. These are already obtainable for a wide range of subjects from several commercial producers, and are likely to be supplied in increasing number from public sources. For those who still prefer the ordinary lantern slide, the largest and most accessible public collection is that of the Victoria and Albert Museum.

7. Why is the adjective 'humble' applied to the filmstrip ?

(a) Because it is obtainable for a wide range of subjects.

(b) Because it is likely to be supplied from public sources.

(c) Because it is cheap and easily handled.

(d) None of these

8. Give the meaning of the phrase 'natural focus' in the passage.

(a) Inconvenient centre

(b) Convenient centre

(c) Last centre

(d) None of these

9. Name the kind of education the writer mentions in the first paragraph.

(a) Visual education

(b) Audio education

(c) Moral education

(d) None of these

10. Which of the following is/are important medium(s) for the kind of education that the writer mentions in the first paragraph ?

(a) Exhibition

(b) Cine-film

(c) Filmstrip

(d) All of the above

11. An outstanding value of the exhibition method is that it gives a/an _______.
Fill in the blank with the suitable choice given below.

(a) Delight

(b) Instruction

(c) Training in appreciation

(d) None of these

12. Which of the following mediums has gained greatly in popularity in recent years ?

(a) Cine-film

(b) Exhibition

(c) Filmstrip

(d) None of these

Direction for questions no. 13 to 15 :
Find out the appropriate meaning of the given word from the choices given below it.

13. Ventosity

(a) Humility

(b) Perseverance

(c) Pride

(d) Disquiet

14. Ingenuous

(a) Candid

(b) Clever

(c) Brave

(d) Innovative

15. Insipid

(a) Rude

(b) Tasteless

(c) Unhealthy

(d) Intolerant

Directions : Read the following passage and answer questions from 16 to 18.

The seventh anniversay of the Mumbai attacks is an apt occasion to evaluate the efficacy of the Crime and Criminal Tracking and Networks and Systems (CCTNS). It was among the multitude of bipartisan initiatives kick-started after the shock waves of the three-day massacre had ebbed. The intention was not just to track down a criminal moving from one place to another. It was supposed to make the common man's life easier by introducing e-governance in policing. The CCTNS aims to automate the country's 14,000 police stations and link them electronically to courts and jails. In other words, the system will save several hours of waiting and pleading at police stations, besides several thousands of rupees as slush money to keep the files moving.

The main catch in its continued success was financing. The States pushed it along till the Centre kept pouring in money. Its success depended on fault-free and smooth-running computer hardware and software systems, which needed regular doses of funds for replacements and maintenance. Though the Centre gave funds to all the States, progress was patchy. Karnataka, which has adopted the Citizen's Charter as part of its governance model, is the best performer. It digitised its data base of criminals and eliminated any scope for suppression of facts through initiatives such as SMS updates at every FIR cycle. Relatively better governed States such as Tamil Nadu and Andhra Pradesh are also far ahead than UP, Bihar and Punjab.

The project went on life support after the new government took office at the Centre. The Finance Ministry told the States to fund the CCTNS from their increased share of Central taxes. Strapped for money at the best of times, all States have put the brakes on the project. The Centre will be forced to make extra allocation to the States to keep the CCTNS going. Hundreds of unpaid IT vendors are ruing their involvement in the CCTNS. The problem, however, is systemic and stems from the abolition of the Planning Commission. The Centre will be forced to make more such handouts to keep several vital Central schemes going.

16. The words "The project went on life support..." in the passage mean –

(a) there was a positive change in the implementation of the project.

(b) the implementation of the project was adversely affected.

(c) there was increased fund allocation for the project.

(d) the project was scrapped.

17. The word 'slush money' in the passage refers to

(a) funds required for infrastructure required to keep a track of files.

(b) expenditure on databases for storing files electronically.

(c) bribe

(d) funds required for introducing e-governance in policing

18. Which, according to the passage is the most important factor in the success of CCTNS ?

(a) A liberal dose of slush money

(b) Adequate financing

(c) Adoption of Citizen's Charter by all States

(d) A bipartisan approach towards the project

ਨਿਰਦੇਸ਼ : *ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 19 ਤੋਂ 21 ਦੇ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ ।*

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਮਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਇਤਿਹਾਸ-ਨਾਇਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਯੁਗ ਦੀ ਹਰ ਸਥਾਪਣਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਰੋਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨਮਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਂਭੇ ਪਏ ਬਿੰਬ ਤੋਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਰੀਤ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਦਰੋਹ ਭਾਵ ਬੜਾ ਡੂੰਘਾ ਨਕਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਸਤਰੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀਆਂ ਵਾਹਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ, ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਸਾਹਸਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਿਤਰਦੇ ਹਨ । ਇਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ । ਇਤਨਾ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਆਪਣਾ ਸੰਪੂਰਨ ਮਾਨਵੀ ਗੌਰਵ ਪਥਰਾ ਚੁੱਕੀ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਤਮ-ਆਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਥੇ ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਦਰੋਹ ਦਾ ਇਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੈਤਿਕ ਆਧਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ-ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਅੰਦਰਲੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਰੂਪ ਦੇ ਦਵੈਤ ਅਤੇ ਦਵੰਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੰਗਾਰਨਾ ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦੇ ਤਰਕ ਅਨੁਸਾਰ

(a) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਦਰੋਹੀ ਹੈ

(b) ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਅਣਡਿਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

(c) ਮਾਨਵੀ ਗੌਰਵ ਪਥਰਾ ਚੁੱਕੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ

(d) ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ-ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਦਵੈਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ

20. ਪੈਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਿਦਰੋਹ ਸੁਰ ਹੈ

(a) ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ

(b) ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ

(c) ਲੋਕ ਰੀਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ

(d) ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ

21. ਪੈਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕਿਸ ਰੂਪ 'ਚ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ ?

(a) ਮਰਦ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਵਾਲੇ ਰੂਪ 'ਚ

(b) ਵਿਦਰੋਹੀ ਤੇ ਸਾਹਸੀ ਰੂਪ 'ਚ

(c) ਪਰੰਪਰਾ 'ਚ ਬਝੀ ਹੋਏ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ

(d) ਸੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮੀਲੇ ਰੂਪ 'ਚ

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

ਨਿਰਦੇਸ਼ : *ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 22 ਤੋਂ 25 ਦੇ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ ।*

ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਮੇਲੇ, ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਸਧਰਾਂ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਚੇਸ਼ਟਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਵਾਹਮਈ ਇਕਸੁਰਤਾ ਹਨ । ਮਨ-ਪਰਚਾਵੇ ਤੇ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਵਸੀਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਮੇਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਮਨ, ਤਾਲਬੱਧ ਹੋ ਕੇ ਨੱਚਦਾ ਤੇ ਇਕਸੁਰ ਹੋ ਕੇ ਗੂੰਜਦਾ ਹੈ । ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ, ਪੂਰਤੀਆਂ ਤੇ ਮਨੌਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜਾਤੀ ਦੀ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਕ ਨੁਹਾਰ ਮੇਲਿਆਂ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਰੰਗ-ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਤਿਉਹਾਰ ਜੇ ਕੇਵਲ ਘਰਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਿਉਹਾਰ ਹੋਣ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਸਰਵਜਨਕ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਲ ਕੇ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਲਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਵੰਨਗੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਲੋਕ ਮੇਲੇ, ਮੌਸਮੀ ਮੇਲੇ, ਕਿੱਤਿਆਂ-ਧੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੇਲੇ, ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੇਲੇ । ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਜਾਤਾਂ, ਜਮਾਤਾਂ, ਮਜ਼ਹਬਾਂ, ਕੌਮਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਪਰਸਪਰ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ/ਨੇੜਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ । ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ, ਪੂਰਤੀਆਂ ਤੇ ਮਨੌਤਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

22. ਪੈਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

1. ਸਰਵਜਨਕ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ
2. ਘਰਾਂ ਵਿਚ
3. ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ
4. ਨਿੱਜੀ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ -

(a) 1 ਅਤੇ 4
(b) ਕੇਵਲ 2
(c) 1, 2 ਅਤੇ 4
(d) ਕੇਵਲ 3

23. ਪੈਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਲੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?

1. ਮਨ-ਪਰਚਾਵੇ ਤੇ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਦਾ
2. ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਾਂ ਦਾ
3. ਕਲਾਤਮਿਕ ਭਾਵਾਂ ਦਾ
4. ਕਿੱਤਿਆਂ-ਧੰਦਿਆਂ ਦਾ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ -

(a) 1 ਅਤੇ 2
(b) ਕੇਵਲ 4
(c) 1, 2 ਅਤੇ 3
(d) ਕੇਵਲ 1

24. ਪੈਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੀ ਕਿਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਵਰਗ-ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

(a) ਕੇਵਲ 4 ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ

(b) 4 ਜਾਂ 5 ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ

(c) ਕੇਵਲ 3 ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ

(d) ਕੇਵਲ 1 ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ

25. ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

1. ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ
2. ਭਾਈਚਾਰਕ ਨੇੜਤਾ
3. ਕਲਾਤਮਿਕ ਭਾਵ
4. ਮਨੌਤਾਂ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ –

(a) 1 ਅਤੇ 2

(b) ਕੇਵਲ 3

(c) 1, 2 ਅਤੇ 4

(d) ਕੇਵਲ 2

26. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਸਹੀ ਹੈ ?

(a) ਸੀਸ਼ਾ

(b) ਸ਼ੀਸਾ

(c) ਸ਼ੀਸ਼ਾਂ

(d) ਸ਼ੀਸ਼ਾ

27. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਸਹੀ ਹੈ ?

(a) ਤਸ਼ੱਦਦ

(b) ਤੁਸ਼ੱਦਦ

(c) ਤਸ਼ੰਦਦ

(d) ਤਸਦੱਦ

28. 'ਭੱਠ ਝੋਕਣਾ' ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਹੈ

(a) ਖ਼ੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰਨੀ

(b) ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣਾ

(c) ਵਿਅਰਥ ਨਿਗੁਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ

(d) ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਪੈ ਜਾਣਾ

29. 'ਬੱਕਰਾ ਜਾਨੋਂ ਗਿਆ, ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਵਾਦ ਨਾ ਆਇਆ' ਕੀ ਹੈ ?

(a) ਅਖਾਣ

(b) ਟੱਪਾ

(c) ਮੁਹਾਵਰਾ

(d) ਨਿੱਕੀ ਬੋਲੀ

30. 'ਘੁੱਟ ਵੱਟਣਾ' ਦਾ ਸਹੀ ਭਾਵ ਹੈ

(a) ਹੌਸਲਾ ਹਾਰਨਾ

(b) ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ

(c) ਸਬਰ-ਸੰਤੋਖ ਰੱਖਣਾ

(d) ਦਾਅ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

ਨਿਰਦੇਸ਼ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 31 ਤੋਂ 32 ਦੇ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ ।

ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਿੱਸਾ ਲਿਖਣ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰੰਪਰਾ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਸੀ । ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੱਧ-ਕਾਲੀਨ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਕਾਰ ਕਲਾ-ਕਿਰਤ ਹੈ । ਇਸ ਰਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਰਾਜਪੂਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ । ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਿਆਲਾਂ ਦੀ ਨੱਢੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਖ਼ਰਲਾਂ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ । ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਖੀਵਾ, ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਨਾਨਕਾ ਪਿੰਡ ਹੈ । ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਸੀਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ । ਪਰ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਚੰਧੜਾਂ ਦੇ ਘਰ ਮੰਗੇ ਜਾਣਾ ਤੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਧਾਲ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਜੰਡ ਥੱਲੇ ਵੱਢਿਆ ਜਾਣਾ, ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕਥਾ ਦੀਆਂ ਦੁਖਾਂਤਕ ਕੜੀਆਂ ਹਨ । ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਮਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਰਜ਼ੇ ਨਾਲ 'ਹੋਣੀ' ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਸੀ । ਇਸ ਕਲਾ-ਕਿਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਸ, ਬੀਰ ਰਸ ਅਤੇ ਕਰੁਣਾ ਰਸ ਦਾ ਬੜਾ ਕਲਾਪੂਰਣ ਮਿਸ਼ਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਪਰ ਸਮੁਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਕਰੁਣਾ ਰਸ ਛਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਵਾਰਤਾਲਾਪੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੇ ਕਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਟਕੀ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀਲੂ ਨੇ ਸੁਤਰਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੈ ।

31. 'ਪਰੰਪਰਾ' ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ?

1. ਪੰਜਾਬੀ
2. ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ
3. ਬ੍ਰਿਜ
4. ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ –

(a) ਕੇਵਲ 1

(b) 2 ਅਤੇ 3

(c) 1, 2 ਅਤੇ 4

(d) ਕੇਵਲ 4

32. ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਆਇਆ 'ਉਧਾਲ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ' ਕੀ ਹੈ ?

1. ਅਖਾਣ
2. ਮੁਹਾਵਰਾ
3. ਰੀਤ
4. ਸ਼ੈਲੀ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ –

(a) 2, 3 ਅਤੇ 4

(b) ਕੇਵਲ 1

(c) ਕੇਵਲ 2

(d) ਕੇਵਲ 4

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

33. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਸਹੀ ਹੈ ?

(a) ਸ਼ਖਸੀਅਤ

(b) ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ

(c) ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ

(d) ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ

34. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਸਹੀ ਹੈ ?

(a) ਗ਼ਜ਼ਲ

(b) ਗਜ਼ਲ

(c) ਗ਼ਜ਼ਿਲ

(d) ਗ਼ਜਲ

35. 'ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗਲੀ, ਜਿਥੇ ਭਾਗੋ ਨਹੀਂ ਖਲੀ' ਕੀ ਹੈ ?

(a) ਮੁਹਾਵਰਾ

(b) ਟੱਪਾ

(c) ਅਖਾਣ

(d) ਨਿੱਕੀ ਬੋਲੀ

Directions : *In questions no. 36 and 37, choose the word opposite in meaning to the given word.*

36. Deluge

(a) Epidemic

(b) Disease

(c) Starvation

(d) Drought

37. Inherit

(a) Waste

(b) Dole

(c) Destroy

(d) Bequeath

38. "ਅੱਖ ਪੁੱਟਣੀ" ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ ?

(a) ਨਿਗਾਹ ਹਟਾਉਣੀ

(b) ਘਮੰਡ ਦੂਰ ਕਰਨਾ

(c) ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ

(d) ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨਾ

39. "ਢਕੀ ਰਿੱਝੇ ਕੋਈ ਨਾ ਬੁੱਝੇ" ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ ?

(a) ਭੇਤ ਰੱਖਣਾ

(b) ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਸਹੀ ਜਾਣਾ

(c) ਉਤਾਵਲੇ ਹੋਣਾ

(d) ਵਿਅਰਥ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

Directions : *(Questions no. 40 to 42) The following questions are based on the diagram given below :*

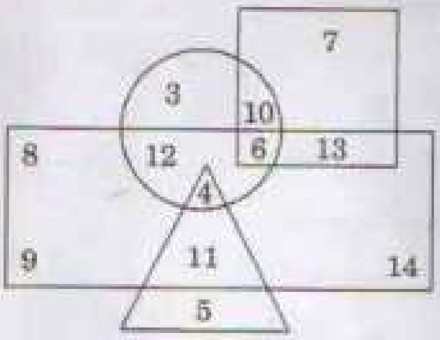

1. Rectangle represents males.
2. Triangle represents educated.
3. Circle represents urban.
4. Square represents civil servants.

40. How many are educated males who are not urban residents ?

(a) 4
(b) 5
(c) 9
(d) 11

41. How many are neither civil servants nor educated but are urban and not males ?

(a) 2
(b) 3
(c) 6
(d) 10

42. How many are females, urban residents and also civil servants ?

(a) 6
(b) 7
(c) 10
(d) 13

ਨਿਰਦੇਸ਼ : *(ਪ੍ਰਸ਼ਨ 40 ਤੋਂ 42) ਹੇਠ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਚਿੱਤ੍ਰ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ।*

1. ਆਇਤ (rectangle) ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ।
2. ਤ੍ਰਿਕੋਣ (triangle) ਪੜ੍ਹਿਆਂ-ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ।
3. ਗੋਲਾ (circle) ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ।
4. ਬਰਾਬਰ ਕੋਣਾਂ ਵਾਲਾ ਚੌਕੋਰ (square) ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

40. ਕਿੰਨੇ ਮਰਦ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ?

(a) 4
(b) 5
(c) 9
(d) 11

41. ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਨ ਜੋ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ?

(a) 2
(b) 3
(c) 6
(d) 10

42. ਕਿੰਨੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਨ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਿਕਾਵਾਂ ਹਨ ?

(a) 6
(b) 7
(c) 10
(d) 13

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

43. A man takes 5 hours 45 minutes in walking to a certain place and riding back. He would have gained two hours by riding both ways. The time he would take to walk both ways is

(a) 11 hours

(b) 8 hours 45 minutes

(c) 7 hours 45 minutes

(d) 9 hours 20 minutes

44. A man's age is 125% of what it was 10 years ago but $83\frac{1}{3}$% of what it will be after 10 years. What is his present age in years ?

(a) 70

(b) 60

(c) 50

(d) 20

45. If a man decides to travel 80 kms in 8 hours partly on foot and partly on bicycle, his speed on foot being 8 kmph and that on bicycle being 16 kmph, what distance would he travel on foot ?

(a) 20 km

(b) 30 km

(c) 48 km

(d) 60 km

43. ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪੈਦਲ ਜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਿਚ 5 ਘੰਟੇ 45 ਮਿਨਟ ਲੱਗਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਹੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਚਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪੈਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ?

(a) 11 ਘੰਟੇ

(b) 8 ਘੰਟੇ 45 ਮਿਨਟ

(c) 7 ਘੰਟੇ 45 ਮਿਨਟ

(d) 9 ਘੰਟੇ 20 ਮਿਨਟ

44. ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਉਮਰ ਉਸ ਦੀ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ 125% ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ 10 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ $83\frac{1}{3}$% ਹੈ । ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਉਮਰ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਹੈ ?

(a) 70

(b) 60

(c) 50

(d) 20

45. ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਪੈਦਲ ਰਫਤਾਰ 8 kmph ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਸਵਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਫਤਾਰ 16 kmph ਹੈ । ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 80 km ਦੀ ਦੂਰੀ 8 ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰ ਕਰੇਗਾ । ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨਾਂ ਸਫ਼ਰ ਪੈਦਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ?

(a) 20 km

(b) 30 km

(c) 48 km

(d) 60 km

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

46. A and B have, between them, ₹ 1,200. A spends 12% of his money while B spends 20% of his money. They are then left with a sum that constitutes 85% of the original sum. Find what amount is left with A.

(a) ₹ 750

(b) ₹ 800

(c) ₹ 700

(d) ₹ 660

47. Ajit can do as much work in 2 days as Baljit can do in 3 days and Baljit can do as much work in 4 days as Diljit can do in 5 days. A piece of work takes 20 days if all work together. How long would Baljit take to do all the work by himself?

(a) 82 days

(b) 44 days

(c) 66 days

(d) 50 days

48. Out of all 2-digit integers between 1 and 200, a 2-digit number has to be selected at random. What is the probability that the selected number is ***not*** divisible by 7?

(a) $\frac{11}{90}$

(b) $\frac{11}{18}$

(c) $\frac{33}{89}$

(d) $\frac{77}{90}$

46. A ਅਤੇ B ਕੋਲ ਕੁਲ 1,200 ਰੁਪਏ ਹਨ । A ਆਪਣੇ 12% ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ B 20% । ਹੁਣ ਉਹਨਾ ਦੋਹਾਂ ਕੋਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕੁਲ ਰਕਮ ਦਾ ਕੇਵਲ 85% ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਦੱਸੋ A ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਬਚੇ ਹਨ ?

(a) 750 ਰੁਪਏ

(b) 800 ਰੁਪਏ

(c) 700 ਰੁਪਏ

(d) 660 ਰੁਪਏ

47. ਜਿੰਨਾਂ ਕੰਮ ਅਜੀਤ 2 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਲਜੀਤ 3 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਜਿੰਨਾਂ ਕੰਮ ਬਲਜੀਤ 4 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦਲਜੀਤ 5 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤਾਂ ਇਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਉਹ 20 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਬਲਜੀਤ ਇਕੱਲਾ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕਰੇਗਾ ?

(a) 82 ਦਿਨ

(b) 44 ਦਿਨ

(c) 66 ਦਿਨ

(d) 50 ਦਿਨ

48. 1 ਅਤੇ 200 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿੰਨੇ 2-ਅੰਕੀ ਪੂਰਣ ਅੰਕ (2 digit integers) ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਕ ਪੂਰਣ ਅੰਕ (integer) ਬੇ-ਤਰਤੀਬੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਪੂਰਣ ਅੰਕ 7 ਨਾਲ ਜ਼ਰਬ ***ਨਹੀਂ*** ਹੋਵੇਗਾ ?

(a) $\frac{11}{90}$

(b) $\frac{11}{18}$

(c) $\frac{33}{89}$

(d) $\frac{77}{90}$

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

49. At the end of a business conference, all the ten people present shake hands with each other once. How many handshakes will there be altogether ?

(a) 20

(b) 45

(c) 55

(d) 90

50. Three years ago, the average age of A, B and C was 27 years and that of B and C, 5 years ago, was 20 years. A's present age is

(a) 30 years

(b) 37 years

(c) 40 years

(d) 48 years

51. At a dinner party, every two guests used a bowl of rice between them, every three guests used a bowl of dal between them and every four guests used a bowl of meat between them. There were altogether 65 bowls. How many guests were present at the party ?

(a) 60

(b) 65

(c) 90

(d) None of these

49. ਇਕ ਵਪਾਰਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਰੇ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਹੱਥ ਮਿਲਾਏ ਜਾਣਗੇ ?

(a) 20

(b) 45

(c) 55

(d) 90

50. 3 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ A, B ਅਤੇ C ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 27 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ 5 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ B ਅਤੇ C ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 20 ਸਾਲ ਸੀ । A ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਉਮਰ ਕੀ ਹੈ ?

(a) 30 ਸਾਲ

(b) 37 ਸਾਲ

(c) 40 ਸਾਲ

(d) 48 ਸਾਲ

51. ਇਕ ਡਿਨਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹਰ ਦੋ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਡੌਂਗਾ ਚਾਵਲ, ਹਰ ਤਿੰਨ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਡੌਂਗਾ ਦਾਲ ਅਤੇ ਹਰ ਚਾਰ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਡੌਂਗਾ ਮੀਟ ਦਾ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਕੁਲ ਮਿਲਾਕੇ 65 ਡੌਂਗੇ ਵਰਤਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕਿਨੇ ਮਹਿਮਾਨ ਆਏ ਸਨ ?

(a) 60

(b) 65

(c) 90

(d) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

Sleepy classes IAS
Awakening Toppers

***Directions :** (Questions no. 52 to 54) In the following questions find the next number in the series.*

52. 165, 195, 255, 285, 345, ?

(a) 375

(b) 390

(c) 420

(d) 435

53. 7, 26, 63, 124, 215, 342, ?

(a) 391

(b) 421

(c) 481

(d) 511

54. 2, 7, 27, 107, 427, ?

(a) 1262

(b) 1707

(c) 4027

(d) 4207

55. "Pulp" is related to "Paper" in the same way as "Hemp" is to

(a) Basket

(b) Yarn

(c) Rope

(d) Cotton

56. "Assam" is related to "Bihu" in the same way as "Kerala" is to

(a) Malabar

(b) Kuchipudi

(c) Coffee

(d) Bharatnatyam

***ਨਿਰਦੇਸ਼ :** (ਪ੍ਰਸ਼ਨ 52 ਤੋਂ 54) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਲੜੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਅੰਕ ਦੱਸੋ ।*

52. 165, 195, 255, 285, 345, ?

(a) 375

(b) 390

(c) 420

(d) 435

53. 7, 26, 63, 124, 215, 342, ?

(a) 391

(b) 421

(c) 481

(d) 511

54. 2, 7, 27, 107, 427, ?

(a) 1262

(b) 1707

(c) 4027

(d) 4207

55. "ਗੁੱਦੇ" ਦਾ "ਕਾਗਜ਼" ਨਾਲ ਉਹੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਜੋ "ਪਟਸਨ" ਦਾ ________ ਨਾਲ ਹੈ ।

(a) ਟੋਕਰੀ

(b) ਧਾਗੇ

(c) ਰੱਸੇ

(d) ਕਪਾਹ

56. "ਆਸਾਮ" ਦਾ "ਬੀਹੂ" ਨਾਲ ਉਹੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਜੋ "ਕੇਰਲ" ਦਾ ________ ਨਾਲ ਹੈ ।

(a) ਮਾਲਾਬਾਰ

(b) ਕੁਚੀਪੁੜੀ

(c) ਕੌਫ਼ੀ

(d) ਭਾਰਤਨਾਟਿਅਮ

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

57. If ROAST is coded as PQYUR in a certain language, then how will SLOPPY be coded in that language ?

(a) MRNAQN
(b) NRMNQA
(c) QNMRNA
(d) RANNMQ

58. If HEALTH is written as GSKZDG, then how will NORTH be written in that code ?

(a) OPSUI
(b) GSQNM
(c) FRPML
(d) IUSPO

59. A woman going with a boy is asked by another woman about the relationship between them. The woman replied, "My maternal uncle and the uncle of his maternal uncle is the same." How is the lady related with that boy ?

(a) Grandmother and Grandson
(b) Mother and Son
(c) Aunt and Nephew
(d) None of these

60. A man is facing West. He turns 45° in the clockwise direction and then another 180° in the same direction and then 270° in the anticlockwise direction. Which direction is he facing now ?

(a) South
(b) North-west
(c) West
(d) South-west

57. ਜੇ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ROAST ਨੂੰ PQYUR ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ SLOPPY ਨੂੰ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਏਗਾ ?

(a) MRNAQN
(b) NRMNQA
(c) QNMRNA
(d) RANNMQ

58. ਜੇ ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ HEALTH ਨੂੰ GSKZDG ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ NORTH ਨੂੰ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਏਗਾ ?

(a) OPSUI
(b) GSQNM
(c) FRPML
(d) IUSPO

59. ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੀ ਇਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦੂਸਰੀ ਔਰਤ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੇਰਾ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ, "ਮੇਰਾ ਮਾਮਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮਾਮੇ ਦਾ ਚਾਚਾ ਇਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ।" ਔਰਤ ਦਾ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ?

(a) ਦਾਦੀ ਅਤੇ ਪੋਤਰਾ
(b) ਮਾਂ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ
(c) ਮਾਸੀ ਅਤੇ ਭਾਨਜਾ
(d) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

60. ਇਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਹੈ । ਉਹ ਘੜੀ ਦੀ ਸੂਈ ਅਨੁਸਾਰ 45° ਘੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਉਹ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ 180° ਹੋਰ ਘੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਘੜੀ ਦੀ ਸੂਈ ਦੇ ਉਲਟੇ ਰੁਖ 270° ਘੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਹੁਣ ਉਹਦਾ ਮੂੰਹ ਕਿਹੜੇ ਪਾਸੇ ਹੈ ?

(a) ਦੱਖਣ
(b) ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ
(c) ਪੱਛਮ
(d) ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ

61. Kunal walks 10 km towards North. Form there he walks 6 km towards South. Then he walks 3 km towards East. How far and in which direction is he with reference to his starting point ?

(a) 5 km West

(b) 7 km West

(c) 7 km East

(d) 5 km North-east

62. In a class of 46 students, 18 play football, 17 play cricket including 6 who play football. 16 students play hockey including 4 who play cricket but not football. 5 students play carrom but no outdoor game. Which of the following figures represents these facts ?

(a)

(b)

(c) 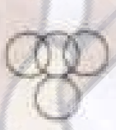

(d) 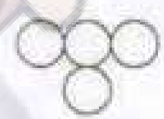

61. ਕੁਨਾਲ 10 km ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ । ਉੱਥੋਂ ਉਹ 6 km ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਉਹ 3 km ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ । ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ?

(a) 5 km ਪੱਛਮ

(b) 7 km ਪੱਛਮ

(c) 7 km ਪੂਰਬ

(d) 5 km ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ

62. 46 ਵਿੱਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ 18 ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖੇਡਦੇ ਹਨ । 17 ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 6 ਫੁਟਬਾਲ ਵੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ । 16 ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਹਾਕੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 4 ਕ੍ਰਿਕਟ ਵੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫੁਟਬਾਲ ਨਹੀਂ ਖੇਡਦੇ । 5 ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਕੈਰਮ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਬਾਹਰਲੀ (outdoor) ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਖੇਡਦੇ । ਹੇਠਾਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਚਿੱਤਰ ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

(a) 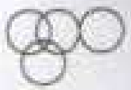

(b)

(c) 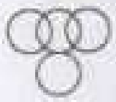

(d)

63. Some of the cricket players are tennis players, some tennis players are hockey players, no cricket player is a hockey player. Which of the following diagrams correctly represents the above statement ?

(a)

(b) 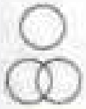

(c)

(d)

64. In a dinner party, both fish and meat were served. Some took only fish and some only meat. There were some vegetarians who did not accept either. The rest accepted both fish and meat. Which of the following diagrams correctly reflects the situation ?

(a)

(b)

(c)

(d)

63. ਕੁਝ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਟੈਨਿਸ ਖੇਡਦੇ ਹਨ । ਕੁਝ ਟੈਨਿਸ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹਾਕੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦਾ ਖਿਡਾਰੀ ਹਾਕੀ ਨਹੀਂ ਖੇਡਦਾ । ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਚਿੱਤਰ ਸਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?

(a)

(b)

(c)

(d)

64. ਇਕ ਡਿਨਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਮੱਛੀ ਅਤੇ ਮੀਟ ਦੋਵੇਂ ਵਰਤਾਏ ਗਏ । ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਮੱਛੀ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੇ ਸਿਰਫ ਮੀਟ । ਕੁਝ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਮੱਛੀ ਤੇ ਨਾ ਮੀਟ ਲਿਆ । ਬਾਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੱਛੀ ਅਤੇ ਮੀਟ ਦੋਵੇਂ ਲੈ ਲਏ । ਹੇਠਾਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਚਿੱਤਰਾਂ 'ਚੋ ਕਿਹੜਾ ਚਿੱਤਰ ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?

(a)

(b)

(c) 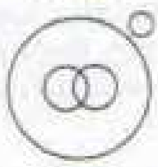

(d) 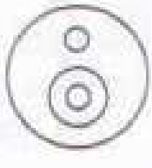

65. If '+' means 'divided by', '−' means 'added to', '×' means 'subtracted from' and '÷' means 'multiplied by', then what is the value of 24 ÷ 12 − 18 + 9 ?

(a) −25

(b) 0·72

(c) 15·30

(d) 290

66. A group consisting of 25 teachers, 20 engineers, 18 doctors and 12 salesmen visited a fair and spent ₹ 1,330 altogether. It was found that 5 teachers spent as much as 4 engineers, 12 engineers spent as much as 9 doctors and 6 doctors spent as much as 8 salesmen. If every person in a professional group spent the same amount, find the amount spent by each engineer.

(a) ₹ 14

(b) ₹ 17·50

(c) ₹ 18

(d) ₹ 21

67. From a number of apples, a man sells half the number of existing apples plus 1 to the first customer, sells $\frac{1}{3}$rd of the remaining apples plus 1 to the second customer and $\frac{1}{5}$th of the remaining apples plus 1 to the third customer. He then finds that he has 3 apples left. How many apples did he have originally ?

(a) 76

(b) 42

(c) 20

(d) 38

65. ਜੇ '+' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਜ਼ਰਬ', '−' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਜਮ੍ਹਾਂ', '×' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਵਿਚੋਂ ਘਟਾਇਆ' ਅਤੇ '÷' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਗੁਣਾ' ਤਾਂ 24 ÷ 12 − 18 + 9 ਕਿਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ?

(a) −25

(b) 0·72

(c) 15·30

(d) 290

66. ਇਕ ਸਮੂਹ, ਜਿਸ ਵਿਚ 25 ਅਧਿਆਪਕ, 20 ਇੰਜੀਨੀਅਰ, 18 ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ 12 ਸੇਲਜ਼ਮੈਂਨ ਸਨ, ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ 1,330 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ । ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ 5 ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ 4 ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, 12 ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਨੇ 9 ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ 6 ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ 8 ਸੇਲਜ਼ਮੈਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖਰਚ ਕੀਤਾ । ਜੇ ਇਕੋ ਕਿੱਤੇ ਵਾਲਾ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਬਰਾਬਰ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਕਿੰਨਾਂ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ?

(a) 14 ਰੁਪਏ

(b) 17·50 ਰੁਪਏ

(c) 18 ਰੁਪਏ

(d) 21 ਰੁਪਏ

67. ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਕੁਝ ਸੇਬ ਹਨ । ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਅੱਧ ਤੋਂ ਇਕ ਸੇਬ ਵੱਧ ਵੇਚ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ਦੂਜੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਉਹ ਬਚੇ ਹੋਏ ਸੇਬਾਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਇਕ ਸੇਬ ਵੱਧ ਵੇਚ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ਤੀਜੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਉਹ ਬਚੇ ਹੋਏ ਸੇਬਾਂ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ 1 ਸੇਬ ਵੱਧ ਵੇਚ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ਹੁਣ ਉਸ ਕੋਲ 3 ਸੇਬ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਉਸ ਕੋਲ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਸੇਬ ਸਨ ?

(a) 76

(b) 42

(c) 20

(d) 38

68. A man wears socks of 2 colours – black and brown. He has altogether 20 black socks and 20 brown socks in a drawer. Supposing he has to take out the socks in the dark, how many must he take out to be sure that he has a matching pair ?

(a) 3
(b) 20
(c) 39
(d) None of these

69. A bird shooter was asked how many birds he had in his bag. He replied that there were all sparrows but 6, all pigeons but 6, and all ducks but 6. How many birds did he have in the bag in all ?

(a) 9
(b) 18
(c) 27
(d) 36

Directions : *(Questions no. 70 and 71) In each of the questions below, is given a statement followed by two assumptions numbered I and II. Consider the statement and mark your answer as per the codes given below :*

(a) Only assumption I is implicit.
(b) Only assumption II is implicit.
(c) Neither assumption I nor II is implicit.
(d) Both assumptions I and II are implicit.

68. ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੋ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁਰਾਬਾਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ — ਕਾਲੀਆਂ ਜਾਂ ਭੂਰੀਆਂ । ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਕੁਲ 20 ਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ 20 ਭੂਰੀਆਂ ਜੁਰਾਬਾਂ ਹਨ । ਜੇ ਉਸਨੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਅਲਮਾਰੀ 'ਚੋਂ ਜੁਰਾਬਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਰੰਗ ਦਾ ਇਕ ਜੋੜਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜੁਰਾਬਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ ?

(a) 3
(b) 20
(c) 39
(d) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

69. ਇਕ ਪੰਛੀ-ਮਾਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਥੈਲੇ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਪੰਛੀ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 6 ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਸਨ, 6 ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਕਬੂਤਰ ਸਨ ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਤਖਾਂ ਸਨ । ਉਸ ਕੋਲ ਥੈਲੇ ਵਿਚ ਕੁਲ ਕਿੰਨੇ ਪੰਛੀ ਸਨ ?

(a) 9
(b) 18
(c) 27
(d) 36

ਨਿਰਦੇਸ਼ : *(ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 70 ਅਤੇ 71) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਕਥਨ ਹੈ । ਕਥਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ I ਅਤੇ II ਨੰਬਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਕਥਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਡ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦੇਸੋ ।*

(a) ਕੇਵਲ ਧਾਰਣਾ I ਸੰਕੇਤਿਤ ਹੈ ।
(b) ਕੇਵਲ ਧਾਰਣਾ II ਸੰਕੇਤਿਤ ਹੈ ।
(c) I ਅਤੇ II 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਣਾ ਸੰਕੇਤਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ।
(d) I ਅਤੇ II ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਸੰਕੇਤਿਤ ਹਨ ।

70. *Statement :*

The Goverment has decided to pay compensation to the tune of ₹ one lakh to the family members of those who are killed in railway accidents.

Assumptions :

I. The Goverment has enough funds to meet the expenses due to compensation.

II. There may be reduction in incidents of railway accidents in the near future.

71. *Statement :*

Never before was such a lucid book available on the topic.

Assumptions :

I. Some other books were available on this topic.

II. You can write lucid books on very few topics.

Directions : *(Question no. 72 and 73) In each of the following questions, two statements numbered I and II are given. There may be cause and effect relationship between the two statements. These two statements may be the effect of the same cause or independent causes. Read both the statements in each question and mark your answer as per the codes given below :*

(a) Statement I is the cause and statement II is its effect.

(b) Statement II is the cause and statement I is its effect.

(c) Both the statements I and II are the effects of independent causes.

(d) Both the statements I and II are the effects of some common cause.

70. *ਕਥਨ :*

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਧਾਰਨਾਵਾਂ :

I. ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ।

II. ਨੇੜਲੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਰੇਲ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਘਟਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ।

71. *ਕਥਨ :*

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਵੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਏਨੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਤਾਬ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

ਧਾਰਨਾਵਾਂ :

I. ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ।

II. ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਨਿਰਦੇਸ਼ : *(ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 72 ਅਤੇ 73) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ 2 ਕਥਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ I ਅਤੇ II ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਕਥਨਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕਥਨ ਕਿਸੇ ਇਕੋ ਕਾਰਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣ । ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਦੋਵੇਂ ਕਥਨ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕੋਡ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਚੁਣੋ ।*

(a) ਕਥਨ ਨੰਬਰ I ਕਾਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਨ II ਉਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ।

(b) ਕਥਨ ਨੰਬਰ II ਕਾਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਨ I ਉਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ।

(c) ਕਥਨ I ਅਤੇ II ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ।

(d) ਕਥਨ I ਅਤੇ II ਇਕੋ ਕਾਰਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ।

Sleepy Classes Awakening Toppers

72\. I. A large number of people living in the low-lying areas have been evacuated during the last few days to safer places.

II. The Government has rushed in relief supplies to the people living in the affected areas.

73\. I. The prices of petrol and diesel in the domestic market have remained unchanged for the past few months.

II. The crude oil prices in the international market have gone up substantially in the last few months.

74\. How many parallelograms are there in the following figure ?

(a) 20

(b) 24

(c) 28

(d) 30

***Directions** : (Question no. 75 and 76) In each of the following questions, count the number of triangles and squares in the given figure.*

75\.

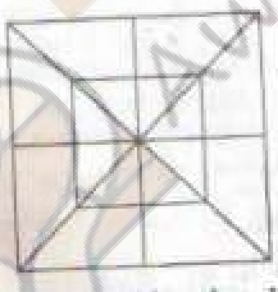

(a) 28 triangles, 12 squares

(b) 26 triangles, 8 squares

(c) 32 triangles, 10 squares

(d) 34 triangles, 18 squares

72\. I. ਨੀਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਉਥੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

II. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਤਪਰਤਾ ਨਾਲ ਪਰਭਾਵਿਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਰਾਹਤ ਸਾਮੱਗ੍ਰੀ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ।

73\. I. ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਆਂਤਰਿਕ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਪਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਵ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ।

II. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ ।

74\. ਹੇਠਾਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਚਿੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ (parallelogram) ਹਨ ?

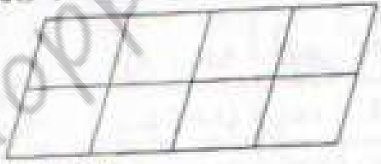

(a) 20

(b) 24

(c) 28

(d) 30

***ਨਿਰਦੇਸ਼** : (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 75 ਅਤੇ 76) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਤ੍ਰਿਕੋਣਾਂ (triangles) ਅਤੇ ਸਮਕੋਣ ਚਤਰਭੁਜਾਂ (squares) ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ ।*

75\.

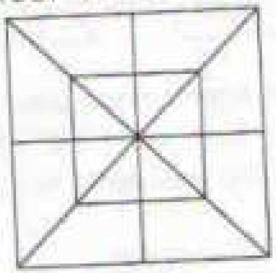

(a) 28 ਤ੍ਰਿਕੋਣ, 12 ਸਮਕੋਣ ਚਤਰਭੁਜ

(b) 26 ਤ੍ਰਿਕੋਣ, 8 ਸਮਕੋਣ ਚਤਰਭੁਜ

(c) 32 ਤ੍ਰਿਕੋਣ, 10 ਸਮਕੋਣ ਚਤਰਭੁਜ

(d) 34 ਤ੍ਰਿਕੋਣ, 18 ਸਮਕੋਣ ਚਤਰਭੁਜ

76. 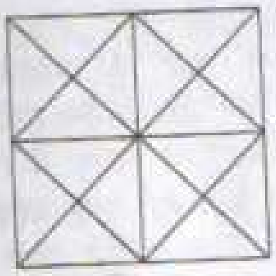

(a) 44 triangles, 10 squares

(b) 14 triangles, 16 squares

(c) 27 triangles, 6 squares

(d) 36 triangles, 9 squares

Directions : *The following table gives the sale of batteries manufactured by a company over the years. Study the table chart and answer the questions based on it.*

Type of battery (in thousands)						
Year	4 AH	7 AH	32 AH	35 AH	55 AH	Total
1992	75	144	114	102	108	543
1993	90	126	102	84	126	528
1994	96	114	75	105	135	525
1995	105	90	150	90	75	510
1996	90	75	135	75	90	465
1997	105	60	165	45	120	495
1998	115	85	160	100	145	605

77. What was the approximate percentage increase in the sales of 55 AH batteries in 1998 compared to that in 1992 ?

(a) 31%

(b) 33%

(c) 34%

(d) 36%

76. 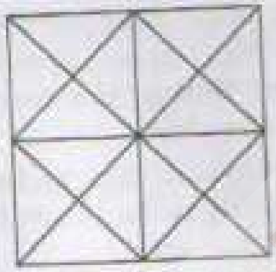

(a) 44 ਤ੍ਰਿਕੋਣ, 10 ਸਮਕੋਣ ਚਤਰਭੁਜ

(b) 14 ਤ੍ਰਿਕੋਣ, 16 ਸਮਕੋਣ ਚਤਰਭੁਜ

(c) 27 ਤ੍ਰਿਕੋਣ, 6 ਸਮਕੋਣ ਚਤਰਭੁਜ

(d) 36 ਤ੍ਰਿਕੋਣ, 9 ਸਮਕੋਣ ਚਤਰਭੁਜ

ਨਿਰਦੇਸ਼ : *ਹੇਠਾਂ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਟੇਬਲ-ਚਾਰਟ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੈਟਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਆਂਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ ।*

ਬੈਟਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ (ਹਜਾਰਾਂ ਵਿੱਚ)						
ਸਾਲ	4 AH	7 AH	32 AH	35 AH	55 AH	ਕੁਲ
1992	75	144	114	102	108	543
1993	90	126	102	84	126	528
1994	96	114	75	105	135	525
1995	105	90	150	90	75	510
1996	90	75	135	75	90	465
1997	105	60	165	45	120	495
1998	115	85	160	100	145	605

77. 55 AH ਬੈਟਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਲ 1998 ਦੀ ਸੇਲ ਵਿਚ ਸਾਲ 1992 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ?

(a) 31%

(b) 33%

(c) 34%

(d) 36%

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

78. In case of which battery, was there a continuous decrease in sales from 1992 to 1997 ?

(a) 35 AH

(b) 4 AH

(c) 32 AH

(d) 7 AH

79. What is the difference in the number of 35 AH batteries sold in 1993 and 1997 ?

(a) 39,000

(b) 39

(c) 43,000

(d) 49

80. The total sales of all seven years is the maximum for which battery ?

(a) 35 AH

(b) 4 AH

(c) 7 AH

(d) 32 AH

78. ਕਿਸ ਬੈਟਰੀ ਦੀ ਸੇਲ 1992 ਤੋਂ 1997 ਤਕ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟਦੀ ਰਹੀ ?

(a) 35 AH

(b) 4 AH

(c) 32 AH

(d) 7 AH

79. 35 AH ਬੈਟਰੀਆਂ ਦੀ 1993 ਅਤੇ 1997 ਦੀ ਸੇਲ ਦਾ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ ।

(a) 39,000

(b) 39

(c) 43,000

(d) 49

80. ਕਿਸ ਬੈਟਰੀ ਦੀ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ?

(a) 35 AH

(b) 4 AH

(c) 7 AH

(d) 32 AH

SPACE FOR ROUGH WORK

Sleepy Classes IAS
Awakening Toppers

SPACE FOR ROUGH WORK

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਾਲਮ ਭਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਪੰਨੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ

ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਲੜੀ ਨੰ : **PSCSCCE – 2015**
ਪੇਪਰ – 2
(ਜਨਰਲ ਸਟੱਡੀਜ਼)

ਰੋਲ ਨੰ : ______

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ : ______

ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਨੰ : ______

ਨਾਮ : ______

ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ : ______

ਜਨਮ ਮਿਤੀ : D D M M Y Y Y Y

ਕੈਟੇਗਰੀ ਦਾ ਨਾਮ* : ______ (*ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ)

ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ :
(ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰੋ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਸੈਟ
A

(ਕੁਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ : **80**)
(ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮਾਂ : **2:00 ਘੰਟੇ**)

ਹਦਾਇਤਾਂ

1. ਇਨਵਿਜੀਲੇਟਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੱਕ **ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਲੋਂ ਨਾ ਖੋਲਿਆ ਜਾਵੇ।** ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਲਮ ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰ ਜਾਣ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ, ਜੋ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਲਮ (ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰਿਸਪਾਂਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਲਮ ਛੱਡਕੇ) ਵੀ ਭਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
2. ਇਸ ਪੰਨੇ ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਲਮ ਭਰਨ ਲਈ ਕੇਵਲ **ਨੀਲਾ ਜਾਂ ਕਾਲਾ** ਬਾਲ ਪੁਆਇੰਟ ਪੈਨ ਹੀ ਵਰਤੋ। ਅਜਿਹਾ ਪੈਨ ਹੀ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਰਿਸਪਾਂਸ ਸ਼ੀਟ ਉਪਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੋ। ਸਿਆਹੀ ਵਾਲਾ ਪੈਨ ਪੰਨੇ ਭੇਦ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਕਠਿਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
3. ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਲੋਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਰਿਸਪਾਂਸ ਸ਼ੀਟ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ ਪਛਾਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।
4. ਹਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਲਮ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਥਾਂ ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
5. ਹਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੋ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ 80 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੇਗਾ। ਕੇਵਲ ਘੱਟ ਨਜ਼ਰ ਵਾਲੇ/ਔਰਥੋਪੈਡੀਕਲੀ ਚੈਲੇਂਜਡ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 40 ਮਿੰਟ ਦਾ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
6. **ਉਮੀਦਵਾਰ ਯਕੀਨ ਕਰੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੰਜ ਅੰਕ ਉਸਦੇ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੰਜ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹੋਣ** ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਲੋਂ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਦਾ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਰਿਸਪਾਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ ਲੜੀ ਅੰਕ ਅਤੇ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਰਿਸਪਾਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
7. ਉਮੀਦਵਾਰ ਉੱਤਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਚੱਕਰ/ਗੋਲਾ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਅਨੁਸਾਰ a, b, c ਜਾਂ d ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਉਦਾਹਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਭਰ ਕੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰੇ :

   a ○ b ● c ○ d ○

8. ਟਿੱਕ/ਗੋਲੇ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਭਰ ਕੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਿਵੇਂ ਕਾਟਾ ਜਾਂ ਸਹੀ ਲਗਾਕੇ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮੇਂ ਸਕੈਨਰ ਕੇਵਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੈਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਏ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੱਕਰ/ਗੋਲੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
9. ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਚ 28 ਪੰਨੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਛਾਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ translation ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਤਭੇਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਰਜ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
10. ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਖੋਲਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਲੈਣ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇ ਪੰਨੇ ਪੂਰੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪੰਨਾਂ ਅਟਕਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੁਰੰਤ ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਅਮਲੇ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਲਿਆਵੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਫੌਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇ ਨੰਬਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਅਮਲੇ ਤੋਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾਏ।
11. ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਅਰਥਾਤ ਚਾਰੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ।
12. ਕੋਈ ਨੈਗੇਟਿਵ ਮਾਰਕਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।
13. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਆਪਸ਼ਨਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਲੋਂ **ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਆਪਸ਼ਨ** ਨੂੰ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਰਿਸਪਾਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇ।
14. ਆਖਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਹੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ।